

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispvatio XV. De neceßitate Fidei ad salutem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO DECIMA-QUINTA.

De necessitate Fidei ad salutem.

FIDEI veritate, certitudine, supernaturalitate, aliisque proprietatibus & excellentiis declaratis, nunc de ejusdem necessitate agendum, & quantopere prestans hoc Dei donum ad salutis, aeternaeque vitae adeptionem requiratur, explicandum. Aequum enim, rectaeque rationi consentaneum maxime videtur, ut qui per claram visionem Deo perpetuo sunt fruituri, summamque ex felicissimo illo conspectu jucunditatem voluptatemque in caelo percepturi; aequum, inquam, est ut quemadmodum voluntatem hic laboriosis variarum virtutum actibus cum difficultate saepe maximam exercent, ita alii se ac sublimibus, quae à Deo credenda proponuntur mysteriis submittant, quantumvis abditis & humanae mentis captum excedentibus, & intellectum captivent in obsequium Fidei. Quod quo pacto contingat, in sequentibus declarabitur.

SECTIO PRIMA.

Sitne Fides supernaturalis, necessaria ad salutem.

I.
Duplex necessitas, Medii & Praecepti.

Declaratur quid sit necessitas medii.

Qua sint necessariae necessitates praeccepti.

Differentia inter ea quae necessariae sunt necessitates praeccepti & medii.

NCESSITAS credendi est duplex, Medii & Praecepti. Necessarium necessitate Medii illud est, sine quo in re vel voto obtineri beatitudo juxta praesentem rerum statum omnino non potest, etsi eo quis sine culpa careat, ex quocunque demum capite id contingat. Hoc modo baptismus parvulo secundum legem Dei ordinariam est necessarius, utpote sine quo, nisi Martyrio coronetur, ad caelestem gloriam pertingere nequit, quamvis nullius culpa accidat, ut ei non administretur. Necessarium necessitate Praecepti illud dicitur, quod ex lego aliqua vel mandato est sub gravi peccato faciendum. In hoc tamen à necessitate medii differt haec necessitas, quod etiam in hoc rerum ordine, & secundum legem Dei ordinariam, sine rebus illis, quae ex divino praeccepto facienda praescribuntur, salvari quis possit, si citra culpam ea omittat, nempe quod vel non ei suppetat facultas illa praestandi, vel invincibiliter ignoret praecceptum: quod seculus contingit in iis, quae necessariae sunt necessitate medii, infans etenim, quamvis penitus ignoret baptismi susceptionem sibi esse ad salutem necessariam, si tamen illum de facto non suscipiat, caelestem beatitudinem, extra casum Martyrii, ut diximus, nunquam consequetur.

Quaedam verò necessariae sunt solae necessitate praeccepti, ut actus elemosinae in casu extremae necessitatis: quaedam solae necessitate medii, ut gratia habitualis omnibus, & adultis insuper gratia praeveniens: quaedam denique utraque necessitate sunt necessariae, & medii scilicet & praeccepti, ut in adultis, qui in peccatum aliquod grave sunt prolapsi, est poenitentia vel formalis vel virtualis. Primum de necessitate Medii agemus, deinde de necessitate Praecepti.

Quarimus ergo in praesenti, utrum Fides aliqua supernaturalis actualis sit necessariae adultis necessitate Medii ad aeternam beatitudinem consequendam. Ut omittam Pelagium, qui omnem gratiam supernaturalis necessitatem negabat, Catholicus quidam hanc Fidei, imò cognitionis omnium supernaturalis necessitatem in aliquo casu negabant, & per solam cognitionem naturalem Dei, & boni honesti aiebant posse homines consequi salutem. Hanc sententiam tenet Vega lib. 6. in Trident. cap. 20. & 21. Idem de Gentibus ante Christi adventum sensisse videtur S. Clemens Alexandrinus libro 6. Stromatum. Eandem doctrinam insinuare videtur Justinus Martyr Apologia 2. pro Christianis, & S. Chrysostomus Homilia 37. in Matthaeum. Hanc similiter opinionem S. Thomas ad Romanos secundo refert, eamque non rejicit.

Dicendum nihilominus cum communi Theologorum sententia, adulto non justificato Fidem aliquam supernaturalem actualem ita necessitate medii esse necessariam, ut sine ea justificari, & salutem consequi nequeat, licet invincibiliter hanc

II.

Quaedam utraque necessitate requiruntur, & medii & praeccepti.

III.

Sitne Fides aliqua actualis supernaturalis adultis necessarium ad salutem.

IV.

Fides actualis supernaturalis est adultis necessarium ad salutem necessarium.

hanc Fidei necessitatem ignoret, & inculpabiliter illā careat: nec minus huic adulto ad beatitudinem actualis Fides est necessaria, quam parvulo baptizatus juxta dicta numero primo: ita S. Thomas 2. 2. quæst. 2. art. 3. & Scholastici omnes cum Magistro in 3. Dist. 23. qui actum Fidei ad salutem ita requirunt, ut nullum omnino adultum in ullo tempore, vel loco justificari sine illā potuisse affirmant: imò hanc doctrinam ita certam esse nonnulli autumant, ut sine errore in Fide negari non posse asserant. Quare Sotus, qui priorem sententiam aliquando docuerat, illam in posteriori editione revocavit.

Existimant nonnulli hanc Fidei necessitatem sine errore in Fide negari non posse.

V. Præcipua hujus veritatis probatio desumitur ex divinis literis, ubi toties, tamque apertè traditur, ut mirum sit quemquam de eâ dubitare posse. S. Paulus ergo ad Hebræos c. 11. vers. 6. *Sine Fide, inquit, impossibile est placere Deo.* Hic etiam est scopus, quem totâ Epistolâ ad Romanos præfixum sibi habuit Apostolus, ut nimirum ostenderet nullam vel naturalis vel scriptæ legis justitiâ absque justitiâ Fidei ad salutem sufficere: quod probat exemplo Abraham, de quo cap. 4. v. 3. dicit, *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad justitiâ.* Hinc Idem S. Paulus ad Hebræos c. 11. v. 5. cum in sacrâ Scripturâ dicatur Henoch placuisse Deo, infert eum habuisse Fidem. Unde ad Ephesios c. 2. v. 8. sic scribit: *Gratiâ estu salvati per Fidem.* Hoc idem ex variis præterea Scripturæ locis, utpote quod in eâ frequentissimè continetur, ostendi potest: sed hæc ad institutum nostrum sufficient.

VI. Hanc etiam assertionem, Fidem scilicet absolute necessariam esse ad salutem, apertissimè tradit Concilium Trident. Sess. 6. cap. 8. ubi Fidem ait esse humanæ salutis initium, & fundamentum, ac radicem omnis justificationis, sine quâ impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire. Idem etiam passim docent Sancti Patres: S. Ambrosius primæ ad Timotheum c. 2. *Fides, inquit, est que dat salutem.* Sanctus etiam Chrysostomus Homil. de Fide & ejus naturâ sic loquitur: *Nullus sine Fide vitam habuit.* Idem asserit S. Hieronymus, S. Augustinus, & alii, ita ut merito hæc dici possit communis Patrum sententia, de quorum mente plura num. 8.

VII. Ratio denique est, quia, ut adulti justificentur, elicere debent actus supernaturales voluntatis, hi autem sine cognitione supernaturali elici nullâ ratione possunt, in hoc autem rerum statu nulla datur cognitio supernaturalis præter Fidem, quamvis per divinam potentiam dari possit. Imò eoque processit Sanctus Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis & remissione, cap. 19. ut ipsos etiam infantes per actualem Fidem salvari asseruerit, non quidem per Fidem actualem parvulorum, cum actuum Fidei capaces non sint, sed per actualem Fidem parentum, vel eorum à quibus Deo offeruntur. S. Augustinus hac in re sequitur S. Bernardus epistolâ 77. Hoc tamen non videtur posse in rigore intelligi; quantumvis enim ipsorum parentes, & ii à quibus baptizantur sint hæretici, parvuli tamen ritè baptizantur, & si statim postea ex hac vitâ decedant, salvantur. Intelligi ergo debent S. Augustinus & S. Bernardus de Fide Ecclesiæ, per quam iis baptismus applicatur remotè, quamvis qui illum applicant immediatè, scapè verâ Fide, ut dictum est, sint destituti.

Quid de Fide parvulorum ad salutem necessariâ senserint S. Augustinus & Bernardus.

XIII. Fides ergo actualis in proprio subjecto adultis est ad salutem necessaria, utpote justificationis

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

initium, & sine quâ gratiam nullus aut gloriam consequi potest. Hoc præter Patres numero sexto allatos docet S. Fulgentius libro de Fide ad Petrum his verbis: *Sine Fide nulla potest prodire, imò neque esse conversio: & postea: Sine hac Fide nemo ad filiorum numerum potest pertinere.* Item S. Leo serm. 4. de Nativitate expressè asserit nihil sine Fide sanctum esse posse. Hoc ipsum sæpius testatur S. Augustinus, ut Libro de sermone Domini in Monte, cap. 9. ubi sic loquitur: *Vbi vera Fides non est, nec potest vera esse justitia.* Aliis etiam locis hoc ipsum frequenter repetit.

Hoc sensu intelliguntur verba illa Christi, Marci ultimo, vers. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit; qui verò non crediderit condemnabitur:* ubi, ut notat S. Bernardus epistolâ 77. de solâ Fide hoc loco dicit Christus, *Qui non crediderit, condemnabitur:* quibus verbis hanc, Fidem inter & baptismum facere videtur differentiam, quòd baptismus non in re semper sit necessarius, sed vel in re vel voto; ac de Fide loquens absolute dicit damnatum iri adultos illos, qui non credunt, seu Fide destituti sunt. Quod si quis in infantiâ baptizatus, ubi ad rationis usum pervenerit, aliquanto tempore sine peccato mortali vivat, & hoc modo moriatur, is, quamvis nullum actum Fidei eliciat, nihilominus consequetur beatitudinem: hic verò, non tanquam adultus salvatur, seu per medium adultis ad salutem adeptionem ordinatum, sed tanquam infans, sicut adhuc moraliter est, & per baptismum, qui est medium seu remedium parvulis ad salutem institutum.

Adduntur quaedam Patrum testimonia ad probandam necessitatem Fidei actualis in adultis.

IX. De particulari quodam casu circa Fidem actualem.

Quid de baptizato in infantiâ, & aliquo tempore post rationis usum vivente, sentiendum.

SECTIO SECUNDA.

Quorumnam mysteriorum Fides sit ad salutem necessaria?

FIDES ergo adultis ad gratiam justificationis, & æternam salutem consequendam est medium necessarium: & quamvis baptismus, etiam si sit medium similiter necessarium, requiratur tamen solum vel re, vel voto, Fides nihilominus non sufficit in voto, sed in re debet existere. Disparitas verò inter Fidem & baptismum est, baptismus siquidem suppleri in adultis potest, & haberi in voto per actum contritionis, vel amoris Dei super omnia; hi enim actus secundum omnes sufficient ad gratiam, & salutem consequendam, Fides verò, cum, ut sæpius dictum est, sit fundamentum totius ædificii supernaturalis, haberi nequit in ullo actu ad justificationem sufficiente, qui Fidem antecedit, imò actus Fidei in præsentem rerum statu est ad omnem actum contritionis & amoris Dei super omnia supernaturalem necessarius; quamvis enim cognitione naturali sciri divina bonitas possit, & gravitas peccati mortalis contra Deum commissi, nec tamen vel anari illa potest, vel hoc detestari sicut oportet sine actu supernaturali Fidei.

I. Fides ad salutem consequendam alio modo necessaria est, quam baptismus.

Cui requiratur Fides in re, & dari nequeat in voto.

Ad clariùs hac in re procedendum tria distinguenda sunt tempora: Primum in lege naturæ, seu ab initio mundi usque ab Moyse: Secundum in lege scriptâ, seu à Moyse usque ad Christum: Tertium in lege gratiæ, seu à Christo usque ad hodiernum diem, & usque ad finem mundi durabit, nec enim de omnibus his temporibus quoad Fidei articulos eodem modo est procedendum.

II. Triâ quoad Fidei articulos distinguenda sunt tempora.

Tom. II.

Possim non nulli quosdam ex antiquis Gentilibus in celo constitutos.

III. Res dicitur Fides in explicitam, & implicitam.

Differentia inter hos duos actus Fidei.

Idem actus potest esse Fides explicita & implicita.

IV. Fides explicita de existentia Dei in omni statu ac tempore fuit necessitate media ad salutem consequendam necessaria.

V. Objic. Sequi paucos veram Dei Fidem habere, & ad salutem necessariam.

Res simplices vel tota sciuntur, vel omnino ignorantur.

cedendum. Suppono autem ex Sectione præcedente supernaturalem aliquem actum Fidei esse & semper fuisse adulto ad salutem necessarium, modo ibi explicato. Perperam ergo Erasmus In Comment. Tuscula. Questionum Ciceronem: Zuinglius etiam Herculem, Socratem, Aristidem, Theseum, Camillam, Catones, & alios ex antiquis illis Gentilibus quamquam fide divinâ destitutos, caelesti frui beatitudine asserunt. Quod eorum pronuntiatum Canus erroneum & fortè hereticum, Valentia ab omnibus jam ut erroneum rejici, Baneriz aut esse heresim, aut heresi proximum jure meritissimo affirmant.

Notandum insuper Fidem, aliam esse explicitam, aliam implicitam. Quam Fidei divisionem licet Calvinus improbet, & imperitè in eam invehatur, desumitur tamen ex S. Augustino lib. 19. contra Faustum cap. 14. & S. Gregorio lib. 2. Moralium, cap. 25. eamque cum Magistro in 3. Dist. 25. tradunt communiter Theologi. Fides explicita illa est, qua veritatem aliquam distinctè & in particulari credimus, ut Verbum esse Incarnatum &c. Fides verò implicita illa dicitur, qua non distinctè & in particulari, sed in confuso tantum & in communi aliquid credimus, quatenus nimirum in aliquâ veritate creditâ continetur implicitè: sic qui credit Deum esse creatorem Universi, credit eum esse creatorem Lydia, Capadocia, Mesopotamiae &c. quamvis de his regionibus expressè tunc non cogitet, imo de iis fortè nunquam audiverit. Sic qui hujusmodi actum Fidei elicit, credo Verbum esse Incarnatum, & quicquid insuper Deus revelavit: hic explicitè credit Incarnationem, reliqua implicitè, quamvis plurima in divinis literis contineantur, quorum is, præsertim si rudis sit, penitus est ignarus.

Prima Conclusio: Existentia Dei omni tempore & statu fuit Fide explicitâ credenda, ita ut quisquis in peccatum grave lapsus fuisset, nec gratiam & justificationem in hac vitâ, nec gloriam in futurâ sine eâ consequi potuisset: ac proinde necessarius semper fuit hic actus Fidei necessitate mediæ. Hæc est communis Doctorum sententia, quam proinde tenet Suarez hic, Disputat. 12. Sect. 3. num. 2. Valentia hic. q. 2. punct. 3. Tannerus Disp. 1. quæst. 7. dub. 2. qui etiam sententiam Vegæ Sect. præcedente, n. 3. relatam, qui contrarium docebat, ait esse erroneam. Ratio est: nisi enim quis Deum Fide supernaturali credat, nec eum super omnia ut oportet amare potest, nec de peccatis dolere, & sperare veniam.

Dices, hinc sequitur plurimos, etiam inter Orthodoxos esse, qui veram Dei Fidem, & ad salutem necessariam non habent; quotus enim quisque est, qui ita omnia Dei prædicata explorata habet, ut eorum aliquod ipsum non lateat; hic ergo veram de Dei existentia Fidem habere nequit, cum unum aliquod, imo plurima fortasse Dei prædicata ignoret, ergo non habet veram Fidem circa Deum, ejusque existentiam, cum Deum non cognoscat. Qua enim simplicitas, seu indivisibilia sunt, inquit Aristoteles 9. Metaphysi. vel tota cognoscuntur, vel omnino ignorantur. Hinc S. Hilarius Psal. 1. infideles, cum varia Dei attributa ignorent, ait fingere Deum, qui non est. Sanctus Thomas etiam secunda secundæ, quæstione secundâ, articulo secundo ad tertium, asserit Philosophos verum Deum non cognovisse, quia sub illis eum rationibus non noverant, quas de eo Fides tradit.

Sed contra: Indubitatum enim apud omnes est, Judæos olim habuisse veram Fidem, paucissimis tamen eorum notum erat mysterium Sanctissimæ Trinitatis, ergo ignorantia unius aut alterius ex Attributis, vel prædicatis seu perfectionibus divinis non obstat quo minùs habere quis possit veram cognitionem & Fidem de aliis. Sic etiam hodie de variis Dei prædicatis gravis est inter Theologos controversia, asserentibus aliis ea in Deo reperiri, aliis negantibus. Volunt exempli gratia aliqui dari in Deo substantiam absolutam, relationem transcendentalem ad creaturas, actum primum intelligendi & volendi, & alia hujusmodi, quæ nihilominus alii nullo modo in Deo admittenda existimant, ergo vel unius sententiæ vel alterius auctores Deum omnino ignorant, & verâ Fide sunt destituti, quod non existimo quemquam diciturum.

Respondetur itaque, licet Deus sit realiter simplicissimus, varios tamen eum in se conceptus virtualiter, & ratione nostrâ distinctos completi, ut esse ens infinitum, omnipotens, unum &c. quæ si sciat, quantumvis alia nonnulla Dei prædicata invincibiliter ignoret, dici nihilominus potest nosse Deum. Dixi invincibiliter, si enim ignorantia hæc, vel etiam error sit vincibilis, seu culpabilis, jam procedit quodammodo ex hæresi, & quadam specie infidelitatis: unde quamvis cum ejusmodi errore stare in personâ illâ possit verus actus scientiæ, aut etiam Fides humana vera de aliis Dei prædicatis, non tamen Fides infusa, hæc enim per talem actum infidelitatis destruitur, si antè fuisset habita, & impeditur habenda.

Nec urget quod contra hoc objicit Caietanus, multos scilicet non posse habere Fidem de existentia Dei, cum habeant de illâ evidentiam, Fides autem & scientia, seu actus clarus & obscurus de eodem objecto stare simul in eodem intellectu non possunt. Hoc, inquam, non urget, Disp. enim 50. Logicæ, Sectione secundâ, & sequentibus ostendi non in eodem tantum intellectu dari posse scientiam & Fidem de aliquo objecto, sed eundem etiam actum utramque illam rationem in se completi posse, quo admissio cessat difficultas.

SECTIO TERTIA.

Quid de necessitate Fidei circa alios articulos & mysteria existimandum.

SECUNDA Conclusio: Fides explicita de Christo, qua scilicet cognosceretur ut verus Deus & homo, & per passionem ac mortem homines redempturus, non erat ante Christi adventum medium necessarium ad salutem. Hæc est communis Theologorum sententia: eam tenet Magister in tertio, Distinctione 25. S. Thomas secunda secundæ, quæstione secunda, articulo septimo, Halensis tertia parte, quæstione 69. vel 82. membro tertio, articulo 2. ad tertium, Cano, Vega, & alii passim: & hoc fortè modo intelligi possunt S. Clemens Alexandrinus, Justinus Martyr, & S. Chrysostomus supra, Sect. 1. num. 3. citati, & alii quidam, dum tempore legis naturæ vix videbantur requirere Fidem ad iustitiam.

Ratio

VI. Unum Dei Attributum ignoratum non obstat vera Fidei circa alia.

Quid de oppositis Theologorum circa attributa Dei sententiis censendum.

VII. Deus realiter simplicissimus varios in se continet conceptus ratione nostrâ distinctos.

Hæc ignorantia vel error debet esse inculpabilis.

VIII. Non obstat Fides de Deo, quod Deus cognoscatur evidenter.

Stare simul possunt Fides & scientia.

I. Anteadventum Christi Fides explicita perfectâ de eo non erat necessaria.

II. Ratio hujus optima est, quam tradit S. Bernardus epist. 77. Medium siquidem omnibus necessarium ad salutem, publice predicari deberet, & omnibus clarè innotescere; at verò non solum in lege naturæ, sed nec in lege scriptæ Christus clarè predicabatur, sed obscurissimo tantum modo, sub umbris scilicet & figuris *Petra, serpentis anei, Agni Paschalis, &c.* ex quibus non nisi paucissimi, iique ex speciali privilegio, peculiarique immisso lumine Christum ut Deum & hominem, & mundi à peccatis liberatorem ac Redemptorem cognoverunt, cum tamen, ut dixi, si tunc fuisset medium ad salutem necessarium, res hæc omnibus debuisset esse manifesta.

III. Tertia conclusio: Verius etiam videtur, non aliam tempore legis naturæ & scriptæ Christi cognitionem fuisse necessitate mediæ requisitam, quam valde implicitam, talem nimirum, ut Deus crederetur habere providentiam circa humanum genus, hominesque per media aliqua sibi cognita misericorditer liberaturum, inter quæ media generatim sumpta Christus, ejusque redemptio continebatur, quamvis neque hoc, neque ullum aliud medium in particulari ab iis cognosceretur: ita S. Thomas 2. 2. quæst. 2. art. ad tertium, Salmeron tomo 12. Disp. 31. in Acta, Valentia hic, Disp. 1. quæst. 2. puncto 4. §. Nunc vero: Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 2. numero septimo: Suarez hic, Disp. 12. Sectione tertiâ, numero 17. & alii passim contra Lorcam hic, Disp. 31. num. 4. & Coninck Disp. 14. dub. 9. num. 142. qui dicebant, omni omnino tempore necessarium necessitate mediæ fuisse ut quis explicitè cognosceret venturum aliquem Redemptorem, etsi quis in particulari futurus esset, & in quibus circumstantiis venturus, homines ignorarent.

IV. Dices: Nihil in antiquo testamento frequentius, quam venturum fuisse Messiam, ergo in lege saltem scriptæ omnibus necessarium fuit credere venturum esse aliquem Redemptorem, idque non confusâ illa & generali ratione, sed omnino explicitè. Respondetur primò, esto concedatur omnes in lege scriptæ credere debuisset venturum esse Messiam, hæc tamen Fides non fuit ipsis necessaria necessitate mediæ, sed tantum præcepti. Unde non videtur dubium, quin si rudis aliquis & ignarus in illo populo nihil unquam de Messia audivisset, potuisset nihilominus eum per Fidem Dei remuneratoris, ejusque dilectionem salvari. Secundò dico Judæos passim Messiam expectasse, eumque venturum credidisse, non ut animarum, sed corporum, ut ita dicam, Redemptorem; existimabant quippe plerique illum instar Regis temporalis futurum, eosque vi & armis ab hostibus, qui ipsos identidem impetebant, mirisque vexabant modis, & captivos interdum in alias regiones ducebant, liberaturum.

V. Quarta conclusio: Ante sufficientem prædicationem Evangelii, hoc est usque ad annum plus minus quadragesimum post mortem Christi; (tunc enim solum promulgata sufficienter seu consummatè censebatur lex nova) clarior & explicatior Christi Fides non requirebatur, quam in iis ante fuit, quibus Christus non erat sufficienter predicatus seu propositus; ac proinde adhuc sufficiebat Fides Christi implicita. Hoc aperte ostenditur Actorum decimo in Cornelio centurione, qui ibidem dicitur religiosus ac timens Deum, ejusque orationes & eleemosynas dixit Angelus ascendisse in memoriam in conspectu Dei, seu illi placuisse, qui proinde tunc fuit iustus &

fidelis, cum sine Fide impossibile sit placere Deo; hic nihilominus, antequam ad eum veniret S. Petrus, explicitam Christi Fidem non habebat, ad hunc enim finem ad eum missus est Apostolus, ut scilicet Christum ei annuntiaret; ergo illo tempore poterant homines esse iusti & consequenter fideles sine explicitâ Fide Christi, si invincibiliter seu iuculpabiliter eum ignorarent; cum enim lex Evangelicâ, omnes tunc non obligaret, media quæ jam ad salutem in lege novâ obtinendam peculiariter requiruntur habendi, nondum singulis incumbere necessitas, sicque media, quæ antea erant sufficientia, adhuc sufficiebant. Quod verò de Cornelio diximus, expressè docet S. Thomas 2. 2. quæst. 10. artic. 4. argum. *Sed contra:* & tertia parte, quæst. 69. art. 4. ad secundum; idemque affirmat S. Augustinus de Prædest. Sanctorum, capite 7. Sanctus Chrysostomus, & S. Gregorius.

SECTIO QUARTA.

An post promulgatum sufficienter Evangelium explicita Fides Christi sit necessaria ad salutem.

QUINTA Conclusio: quamvis salvari quis modò possit sine Fide explicitâ Christi in re obtentâ, semper tamen post promulgationem Evangelii, & Christi per Apostolos prædicationem, Fides explicita Christi fuit per se loquendo ad salutem necessaria: ita S. Thomas 1. 2. q. 89. art. 6. ad tertium, ubi asserit puerum, si statim postquam pervenit ad usum rationis se convertat ad Deum, recepturum justificationem. Eandem sententiam de Fide Christi tenet Vega in Trid. lib. 6. cap. 19. Suarez hic, Disp. 12. Sect. 4. n. 11. Torrez Disp. 27. dub. 4. Arriaga hic, Disp. 12. Sect. 2. num. 7. & alii: quod etiam ex parte docet Coninck hic, Disp. 14. num. 163.

Contrarium nihilominus tenet Valentia q. 2. p. 4. assertionem tertiâ, Lorca Disp. 22. Sanchez libro secundo Summæ, cap. 2. qui dicunt post promulgatum sufficienter Evangelium ita necessitate mediæ, in re necessariam esse Fidem explicitam Christi, ut scilicet expressè credatur illum Deum esse & hominem, natum, mortuum, & resuscitatum, ut quantumvis invincibiliter hæc & iuculpabiliter ignoret, salutem consequi non possit.

Nostra tamen assertio quoad primam partem probatur; jam enim potest quis habere supernaturalem, & explicitam Fidem Dei absque eo quod habeat explicitam Fidem Christi, sicut habuerunt in lege naturæ & scriptâ, alioqui pejori loco nunc essent homines, quam ante Christi adventum, cum tamen secundum omnes via ad salutem modò longè facilior sit, quam vel in lege naturæ fuit, vel etiam sub veteri testamento. Jam verò, ex hac Fide supernaturali explicitâ Dei potest homo ille se ad Deum convertere, eumque actu amoris supernaturali diligere, quod si præstet, certissimè justificabitur, cum actum charitatis, seu amoris Dei super omnia supernaturalem, semper sequatur justificatio.

Quòd autem contingere possit, ut quis explicitam Fidem Dei habeat sine explicitâ Fide Christi, ostenditur communi illo exemplo à Theologis passim usurpato, de puero in sylvis enutrito; qui nisi nati-

Media in-
stituta ad
salutem ob-
tinendam
sub lege
Evangelicâ,
non statim
obligabant
omnes.

I.
Explicita
Fides Chri-
sti est per se
loquendo ne-
cessaria ad
salutem.

II.
Qualis ex-
plicita Fides
Christi à
nonnullis
requiritur
ut medium
ad salutem
necessarium.

III.
Ostenditur,
hoc etiam
tempore Fi-
dem Chri-
sti explici-
tam non esse
in re ne-
cessarium ad
salutem.

IV.
Declaratur
quo pacto
habere quis
possit expli-
cis nati-

Peculiaris
quorundam
hæc de re
sententia.

Hæc etiam
Judæi ne-
cessarium
fuit credere
venturum
esse Salva-
torem ani-
marum, sed
tantum cor-
porum.

Quem con-
ceptum pas-
sim de Messia
formabatur
populus
Israeliticus.

Quanam
annu ali-
quot post
Christi mor-
tem neces-
saria ad salu-
tem fuit Fi-
des Christi.

Cornelius
centurio ju-
stus & fide-
lis fuit sine
explicitâ
Fide Christi.

Tom. II.

estam Fidem Dei sine explicita Fide Christi.

is namque si, ubi primùm ad rationis usum pervenerit, faciat quod in se est, lumen sibi calitus immissum recipiet, per quod etsi nihil adhuc de Christo audierit, pervenire nihilominus poterit ad Fidem Dei, & per illam se ad eum convertere per actum amoris, & hoc pacto justificari, ut ostensum est numero præcedente.

V. Articuli Fidei, non simul omnes, sed successivè proponuntur.

Secundò ostenditur dari in aliquo posse Fidem explicitam Dei sine Fide explicita Christi: Fides enim ex auditu, nam ut ait Apostolus ad Romanos 10. vers. 14. *Quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine prædicante?* Quisquis ergo ad Fidem primò instruitur, successivè instrui debet, nec enim tot Fidei articulos simul capere explicitè potest, cum ad tam varia, tamque alta simul attendere, proprium Angeli sit, non hominis. Quando ergo Catechumenus primò de mysteriis Fidei instruitur, proponi ante ea quæ ad Christum spectant, potest Deus cum quibusdam illius perfectionibus, esse scilicet cum infinitum, summè bonum, &c. imò hæc connaturaliter prius proponi debent, cum Fides Dei sit quasi ab intrinseco ad justificationem obtinendam necessaria, utpote sine qua non potest homo converti ad Deum prout oportet, eumque amare, & hoc modo gratiam acquirere: Fides verò explicita Christi, non ex natura rei & ab intrinseco, sed tantum jure divino positivo, seu ex Dei ordinatione requiritur, quando requiritur, sicque magna inter Fidem explicitam Dei & Fidem explicitam Christi hac in parte est differentia.

VI. Credere potest catechumenus primò articulum, necdum audito secundo.

Jam itaque hic catechumenus primò sibi propositum mysterium, seu de Deo credere potest, quamvis nihil adhuc audierit de Christo ejusque passione, morte, aliisque ad eum spectantibus; gratis siquidem, & sine fundamento diceretur Deum in hoc casu auxilium ad credendum huic homini non infundere donec alia etiam mysteria audierit, Christusque illi & mors ejus ac redemptio proponatur; si autem habeat actum Fidei supernaturalis circa Deum, credatque eum esse, & Remuneratorem esse, poterit, ut dictum est, se ad eum convertere, & actibus amoris ac Spei aliisque piis affectibus gratiam peccatorumque remissionem obtinere.

VII. Nullus iam barbarus, cui Deus supernaturalem summæ Numinis cognitionem non concedat.

Deinde, ut Tom. præc. Disp. 38. probatum est, Deus vult omnes homines salvos fieri, ergo barbaris etiam, qui de Christo nihil omnino audierunt, dat gratiam ad salutem consequendam sufficientem, talis autem non potest esse cognitio Dei naturalis, hæc namque ut ostensum est Tomo priori in materiâ de Merito, Disputatione centesimâ vigesima-sexâ, sect. 8. ad salutem non sufficit, nec potest esse principium actuum supernaturalium, seu prout oportet ad gratiam & gloriam obtinendam, gratia ergo hæc esse debet gratia Fidei supernaturalis Dei ut remuneratoris, ex qua proinde ad Deum converti possunt, ac justificari. Recurrere autem ad miracula, ut quidam faciunt, dicentes Deum facientibus quod possunt misurum Angelos vel prædicatores, qui iis Christum annunciant, nullum vel in Scripturâ, vel experientiâ habet fundamentum.

VIII. Ostenditur Fidem explicitam Christi esse omnibus ad salutem per se lo-

Secunda conclusionis pars, quod scilicet per se loquendo Fides Christi explicita in hoc statu legis Evangelicæ sit singulis necessaria ad salutem, probatur variis locis Scripturæ, quibus ostenditur Christum hoc modo Ecclesiam suam instituisse, ut nimirum per se loquendo omnes Fidem Christi explicitam in se habeant, & non tantum

in voto, ac per eam consequantur salutem. Hoc inprimis constat ex illo Marci ultimo, vers. 15. ubi dicit Christus Apostolis: *Prædicare Evangelium omni creature, qui crediderit &c. salvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur:* ergo intentio Christi fuit, ut per se loquendo omnes explicitè in Christum crederent, & per hanc ejus Fidem ad gratiam in hac vitâ, & gloriam in sequenti pertingerent. Apostolus etiam ad Galatas Christum positum esse dicit ut *fundamentum hujus Ecclesie*, quia nimirum, ut salutem consequamur, illi per Fidem debemus conjungi. Quare Concilium Tridentinum sess. sextâ, capite sexto Fidem redemptionis, quæ est in Christo Jesu numerat inter dispositiones ad justificationem requisitas. Illud etiam Actuum 4. v. 12. idem probat: *Non est aliud nomen sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.* Joannis item 3. vers. 18. *Qui credit in eum (Christum) non judicatur: qui autem non credit, jam judicatus est, quia non credit in nomine unigeniti filii Dei.*

quando necessarium.

Sacra Litera frequenter estantur Fidem Christi explicitam, ad adeptionem salutis esse per se requisitam.

Id tamen notandum, testimonia illa, qualia sunt nonnulla ex prædictis, quæ absolute dicunt Fidem de Christo, rebusque ad eum spectantibus esse absolute ad salutem adeptionem necessariam, intelligenda solummodo esse de illis, quibus in hoc statu rerum & post promulgationem sufficientem Evangelii, Christus ejusque mysteria sunt prædicata, si enim tenentur illa credere, sicque illis Fides Christi est ex Dei institutione medium ad salutem necessarium, quod tamen non arguit, eos, quibus nunquam Christi nomen immotuit, non posse sine fide de ipso, ejusque morte ac resurrectione salvari; hoc enim nimis durum est, parùmque Dei benignitati & clementiæ consentaneum.

IX. Alius modus explicandi testimonia quod dicunt Fidem Christi esse ad salutem necessariam.

Tandem pro contrariâ sententiâ non facit quod affirmant aliqui, ad Christi scilicet gloriam & legis gratiæ commendationem spectare, ut sine explicita Christi fide nullus hoc tempore, seu post promulgatum sufficientem Evangelium salvetur; officit enim potius gloriæ Christi, copiosæque ejus redemptioni, dum arctos adeo illi limites præscribit, cum tamen juxta communem Theologorum omnium consensum, multo facilius hoc tempore, seu in lege gratiæ sit via ad salutem, quam olim vel in lege naturæ, vel sub vetero testamento, paucioribusque impedimentis circumseptâ. De mente autem S. Augustini circa necessitatem Fidei explicitæ Christi dicitur Sectione sequente.

X. Non facit ad Christi gloriam, sed obest potius, quod nullus sine Christi explicita Fide possit salvari.

SECTIO QUINTA.

Alia quædam circa necessitatem Fidei ad salutem consequendam.

QUÆRES: Utrum Fides explicita Trinitatis sit ad salutem necessaria? Respondetur, idem hac de re tenendum esse, quod Sectione præcedente diximus de mysterio Incarnationis, nempe non esse eam ita necessariam, ut sine illa in re habitâ justificari quis, & salutem consequi non possit, sed sufficit illius votum, actus scilicet contritionis vel dilectionis Dei super omnia, in quo actu in adultis vel formale, vel virtuale propositum includitur servandi omnia præcepta, quorum unum est credere explicitè hæc mysteria, ubi debite proponuntur: ita Suarez hic, Disp. 12. Sect. 4.

I. An explicita Fides Trinitatis sit hoc tempore ad consequendam salutem necessaria.

Nullum est fundamentum dicendi Fidem explicitam Trinitatis esse ad salutem necessariam.

II. S. August. dicere videtur Fidem Christi explicitam esse ad salutem absolutam necessariam.

III. S. August. ab omnibus explicari debet.

IV. Variæ explanationes verborum S. Augustini.

Alii S. Augustinum intelligunt de Fide implicita Christi, alii de Fide explicita eius in totâ Ecclesiâ.

V. Si Fidem Christi explicitam requirat absolutè S. Augustinus, aliorum potius Patrum sententia est amplectenda.

S. Chryostomus, Gregorius & Bernardi sententia videtur tenenda.

tenuisse ipsam Fidem Christi explicitam esse simpliciter ad salutem necessariam. Quod si hæc sit illius sententia, uti revera esse videtur, Sancti Chryostomi, S. Gregorii, & S. Bernardi sententiam hac in parte existimo potius esse amplectendam.

Dices: in Concilio Lateranensi Cap. Firmiter & extravag. Unam sanctam definitum est, non nisi in Ecclesiâ Catholicâ esse salutem, sed nullus, si Fidem Trinitatis & Incarnationis non habeat, est in Ecclesiâ, ergo nullus sine utriusque mysterii notitiâ & fide est in Ecclesiâ. Confirmatur: Quisquis jam est in Ecclesiâ, est Christianus, sed Christianus nemo est, qui expressè non credit in Christum, ergo. Ad argumentum responderetur cum Suarez hic, Disp. nonâ, Sect. 1. n. 3. & 5. formam constituentem Ecclesiam militantem esse Fidem: unde quisquis habet fidem, censetur membrum Ecclesiæ, qui verò fide destitutus est, nec fidelis, nec intra Ecclesiam haberi potest.

Hi ergo cum veram Fidem habeant, quamvis non explicitam Trinitatis & Incarnationis, non est cur ab Ecclesiâ Catholicâ excludantur. Ad confirmationem dico, ut quis sit Christianus, & consequatur salutem, sufficit Christi Fides implicita, & quod re velvoto in eum credat, quamvis explicitè de eo nunquam audiverit. Via tamen ordinaria hoc tempore, seu post promulgatum sufficienter Evangelium est, ut quis credat justificari peccatores per passionem & mortem Christi: & hoc modo intelligendum est Concilium Tridentinum sessione sexta, capite sexto, dum ad justificationem impii requirit Fidem de Christo ut redemptore.

Concludo itaque, etsi nec Fides explicita Incarnationis, nec Trinitatis sit absolutè ad consequendam salutem necessaria, ut fusè probatum est in superioribus, per se tamen loquendo non minùs requiritur explicita Fides Trinitatis, quàm Incarnationis; hæc enim cum sit unio secundæ Personæ Trinitatis cum humanâ naturâ; cognoscere perfectè nequit nisi cognitâ secundâ Personâ, & consequenter Trinitate. Deinde non confertur baptismus nisi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad collationem ergo & susceptionem baptismi, per se loquendo requiritur expressa notitiâ Trinitatis. Quare S. Paulus Act. 19. ad ritè conferendum baptismum exigebat expressam cognitionem Spiritus Sancti.

VI.

Qua sit forma Ecclesiæ Catholica, quis illius membrum esse consentiat.

Quisquis habet Fidem est verum membrum Ecclesiæ.

VII.

Via ordinariâ non salvantur homines nisi per Fidem explicitam Christi.

VIII.

Cognitio Trinitatis est simpliciter necessaria ad perfectam cognitionem Incarnationis.

SECTIO SEXTA.

De Fide Dei ut remuneratoris.

QUÆRES tandem: Utrum necessaria necessitate mediè ad salutem sit explicita Fides Dei remuneratoris? Communis Theologorum sententia est affirmativa ob dictum illud Apostoli ad Hebræos 11. vers. 6. Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quia remunerator est. Quem etiam locum exponunt omnes de remuneratione supernaturali, qua de causâ dixit in eodem capite S. Paulus Fidem esse fundamentum rerum sperandarum, hoc est bonorum supernaturalium, quam ob causam ait eam esse argumentum non apparentium, nempe talium, quæ non modò oculis, sed nec ratione, & naturali lumine investigari possunt; nec enim oculus vidit, nec auris audivit.

I.

Quid censendum de Fide Dei remuneratoris.

Intelligitur Apostolus de remuneratione supernaturali.

TOM. II.

audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ Deus præparavit, &c. ubi intelligitur clara Dei visio, seu beatitudo supernaturalis, quæ est remuneratio Sanctorum. Utrum tamen hæc remuneratio sit necessariò semper supernaturalis, dicitur postea num. nono & decimo.

II. Argumentum contentum ad justificationem non requiritur Fidem de Deo ut remuneratore.

Hæc, ut dixi, est communis sententia: non leve tamen contra eam proponi argumentum solet; ad justificationem siquidem extra Sacramentum, secundùm omnes sufficit amor Dei super omnia, ad hunc autem actum eliciendum non requiritur nisi Fides de Deo ut summè bono, sapiente, & cum similibus prædicatis, ex quorum cognitione in Deum tendimus affectu amicitie seu benevolentie, & prout opponitur amori concupiscentie; per illum siquidem actum Deum propter se amamus, in cujus proinde objecto non ingreditur prædicatum remuneratoris, hoc enim movet potiùs ad affectum concupiscentie, per quem Deum amamus, non propter se, sed ut bonum nobis, seu ut bona supernaturalia conferre potest. Certum ergo est explicitam considerationem Dei ut remuneratoris ad actum amoris Dei super omnia, seu charitatis & benevolentie non requiri, quamvis, si hoc etiam prædicatum consideretur ut est in Deo maxima perfectio, nil obstat quo minùs sit objectum amoris, amicitie, seu actus benevolentie, quo nimirum gaudemus de summâ Dei excellentiâ, atque eximias hæc & infinitas perfectiones ei volumus. Ex quibus omnibus confici videtur, Fidem Dei ut remuneratoris ad justificationem & consequendam salutem non esse necessariam: nec enim minùs amabilis est Deus ob sapientiam, & alia attributa, quàm ob beneficentiam.

Consideratio explicita Dei ut remuneratoris non requiritur ad actum charitatis.

III. Dicunt nonnulli Fidem de Deo ut remuneratore ad salutem requiri solum ex ordinatione divina.

Ad hanc difficultatem, quam à solis recentioribus Theologis discuti video, diversæ adhiberi responsiones possunt. Respondent aliqui, probari quidem hoc argumento, Fidem de Deo remuneratore non esse ad salutem necessariam ex naturâ rei, sed solum ex ordinatione divinâ, Deus quippe, inquit, decrevit neminem adultum sine dispositione debitâ, & proportionatâ ex parte ipsius justificare, debita autem & proportionata dispositio est Fides de Deo ut remuneratore, sicut namque ad justificationem essentialem & habitum charitatis infundendum requiritur extra Sacramentum dilectio Dei super omnia, ita, inquit ipsi, cum habitus supernaturales Fidei & Spei sint partes integrales nostræ justificationis, & debita dispositio ad infusionem horum habituum sint actus Fidei & Spei, clarum videtur sine Fide Dei remuneratoris justificari neminem posse, cum sine hac Fide nullus elicere queat actum Spei: ita Oviedo Contro. 7. num. 33. & ex parte P. Petrus Hurtado hic, Disp. 41. §. 5. & 8. & alii.

Justificatio essentialis & integralis.

IV. Deus, sicut ut auctor natura non potest proposito vitæ objecto negare concursum naturalem, ita nec ut auctor gratiæ supernaturalis.

Cardinalis de Lugo hic, Disp. 12. Sect. 5. num. 17. hanc solutionem, & benè impugnat: Mysteria enim Fidei, ut supra, Sect. 5. & 6. ostendi, & attributa ac perfectiones divinæ proponi possunt successivè, imò hoc modo frequenter proponuntur: possunt ergo attributa bonitatis, sapientie, &c. priùs proponi, quàm prædicatum remuneratoris, ergo & priùs credi possunt fide divinâ, & amore supernaturali charitatis amari. Sicut namque in rebus naturalibus, proposito debitè objecto, albedine exempli gratia, negare sine vi rebus illatâ non potest concursus naturalem ad actus naturales producendos, ita objecto supernaturali debitè proposito, vel

speciebus supernaturalibus non potest ut auctor supernaturalis sine violentiâ negare concursus supernaturalis. Si autem Deus det concursus ad Fidem divinam & supernaturalem de bonitate vel sapientiâ, aut aliis attributis, antequam proponatur attributum seu perfectio remuneratoris, non potest sine simili violentiâ negare concursus ad amorem supernaturalem, quo perfectiones illæ amentur, quemadmodum positâ representatione objecti naturalis, floris verbi causa, aut alterius similis objecti delectabilis, negare ut auctor naturæ non potest concursus naturalem ad illius amorem & complacentiam.

Sicut cognitioni objecti naturalis debetur concursus ad amorem naturalem, ita & supernaturalis ad supernaturalem.

Placet ergo responso, quam huic objectioni adhibet Lugo ibidem num. 110. nempe, quamvis in particulari aliquo casu, & ex singulari privilegio (quod Sanctæ Mariæ Magdalene concessum fuisse nonnulli existimant) diligere peccator possit Deum super omnia, moraliter tamen loquendo impossibile videtur, ut mens ejus ad tam sublimem ac difficilem actum primò asurgat, nec nisi per quosdam gradus, actus scilicet alios faciliores, ut amore honesto sui ipsius, timore gehennæ, & similibus, quibus paulatim ad actum dilectionis Dei super omnia disponatur, nec ab extremo ad extremum, in tantâ præsertim distantia, qualis inter Deum & peccatum intercedit, ascendat sine medio. Hinc Ecclesiastici 25. v. 16. dicitur: *Timor Dei initium dilectionis ejus: Ecclesiastici etiam primo, v. 16. Initium sapientie timor Domini: & versu 25. Radix sapientie est timere Dominum:* quod etiam ex S. Augustino, S. Thoma, & Theodoro fusè probat Lugo citatus. In hanc item solutionem, quamvis eam acriter impugnet, relabatur Arriaga Disp. 12. Sect. 4. num. 41. dum ait Fidem explicitam Dei ut remuneratoris non esse ad justificationem peccatoris rigorosè necessariam, quamvis communiter ita justificatio contingat.

V. Fides Dei ut remuneratoris est ad conversionem peccatoris moraliter necessaria.

Non ascenditur faciliè ab extremo ad extremum sine medio.

Variis Scriptura testimoniis confirmatur moraliter tantum Deum ut remuneratoris Fidem requiri.

Dices, Fides de Deo ut remuneratore non potest fortius movere, quàm Fides de bonitate, sapientiâ, aut sanctitate Dei, attributum siquidem beneficentiæ non est his attributis perfectius. Confirmatur, nam ut supra insinuavi, attributum remuneratoris excitat potiùs ad amorem concupiscentie, quàm amicitie, amamus enim Deum ob hoc attributum, non quia bonus est in se, sed quia est bonus nobis, ac proinde hoc affectu nos ipsos potiùs amamus, quàm Deum.

VI. Objic. Non posse hoc attributum fortius excitare ad amorem Dei, quàm alia.

Ad objectionem dico, non ideo asseruisse nos attributum remuneratoris peculiariter conferre ad justificationem, quia aliis attributis est perfectius, sed quia cum ex hoc attributo cognoscamus Deum nos amare, & varia in nos conferre beneficia, ex hac cognitione movemur ad Deum, infinitamque ejus bonitatem amandum, vel potiùs redamandum, nam ut pulchrè S. Augustinus, S. Augustinus. *Nimis durus est animus, qui si amorem volebat impendere, nolit rependere:* unde ex hoc motivo extrinseco excitari connaturalissimè potest peccator ad actum amoris Dei super omnia eliciendum, Deumque propter Deum diligendum.

VII. Unde hoc attributum moveat ad amorem Dei super omnia.

Hinc etiam constat ad confirmationem: quamvis enim occasione cognitionis hujus attributi, considerando scilicet Deum ut benignum ac beneficium, & à quo multa in nos proficisci possunt & solent bona, excitari possimus ad amorem concupiscentie, seu ad ipsum amandum ut bonum nobis; non tamen est quo minùs puriore in eum affectu feramur, & ex ejusdem attributi consideratione excitemur ad Deum propter se diligendum,

VIII. Occasione hujus attributi excitari possimus tum ad amorem benevolentie, tum concupiscentie.

diligendum, deque infinitis ejus perfectionibus, & inter alias de hac, ut Deum decente & ornate gaudendum.

IX.
Virum hac remuneratione debent esse supernaturali.

Quæres, Utrum hæc remuneratio, quam per Fidem de Deo ut remuneratore explicitè credimus, debeat esse supernaturalis? Communis sententia, ut supra numero primo dixi, est affirmativa: eam tenet Suarez hic, Disp. 12. Sect. 3. num. 8. Granado Controv. 1. de Fido, tractatu 10. Disp. 2. Sect. 1. num. 2. idem docet Valentia, Lorca, Torrez, Caietanus, Bannez, Coninck Disp. 14. dub. 9. num. 115. docens Fidem hanc debere esse explicitam vitæ æternæ, quam Deus, benè operantibus, post hanc vitam promisit.

X.
Probabilius est remunerationem præscindere à naturali & supernaturali.

Alii nihilominus, ut Hurtado hic, Disp. 43. Sect. 7. Molina 1. parte, quæst. 1. art. 1. Disp. 1. cum quibusdam aliis affirmant, Fidem quidem debere esse supernaturalem, qua creditur remuneratio, remuneracionem tamen præscindere posse à supernaturalitate: quod etiam tenet Arriaga hic, Disp. 12. Sect. 4. & mihi videtur probabilius. Hinc non difficulter solvitur quod opponunt alicui circa necessitatem Fidei de Deo ut remuneratore, quod nimirum ad justificationem intra Sacramentum sufficiat attritio, seu dolor conceptus ob metum gehennæ & pœnarum, ut docet Tridentinum sess. 14. capite quarto, licet nullam is vel gratiæ, vel gloriæ tunc habeat considerationem. Hoc, inquam, probat nostram assertionem, Fidem scilicet in hoc casu, quamvis ipsa esse debeat supernaturalis, non tamen necessariò debere esse de objecto, seu remuneracione supernaturali: quamvis namque in hoc statu rerum, seu elevationis, peccatum mortale nunquam remittatur sine infusione gratiæ; cum tamen hæc duo ex se realiter sint separabilia, potest peccator de remissione peccati mortalis, etiam hoc tempore instrui, nullâ factâ mentione infusionis gratiæ, aut alterius rei in entitate supernaturalis, sicque per hanc attritionem simul cum Sacramento obtinebit remissionem peccatorum, imò & gratiam, cum Deus statuerit peccatum mortale de facto non remittere nisi per illius infusionem.

Offenditur remunerationem non cognosci necessariò ut supernaturalem.

Ille qui sic dolet, remissionem peccati accipiet per gratiam.

XI.
Malè aliqui docent Fidem explicitam requiri ad gloriam, quamvis non requiratur ad gratiam.

Addo ulterius hunc, si statim post acceptam absolutionem moriatur, etiamsi insuper Fidem Christi explicitam non habeat, quâ de re dictum est supra, Sect. quartâ, hic inquam, non gratiam tantum, sed & gloriam consequetur. Malè ergo Cano in relectione de Sacramentis in genere, parte secundâ contrarium affirmat, & Castro libro secundo de lege pœnali, cap. 14. addens impium esse asserere quemquam adipisci gloriam, nisi prius habeat explicitam Fidem Christi, licet

sine hac Fide obtinere possit gratiam, & justificari. Idem etiam tenet Aragon, Bannez, Ledesma, & alii nonnulli. Sed malè, ut dixi, & sine fundamento loquuntur, gratia enim secundum omnes dat jus ad gloriam; si ergo quis sit justificatus, & gratiam ad finem usque vitæ conservet, haud dubiè gloriam, & æternam beatitudinem consequetur. Quare Pater Arriaga hic, Disp. 12. Sect. 2. num. 8. hanc Cani & aliorum sententiam vocat improbabilem.

Circa objecta quædam creata, ut de immortalitate animæ, de peccato originali, de necessitate divini auxilii: circa hæc, inquam, dicendum Fidem horum explicitam non semper esse necessariam, sed sufficere implicitam, sicut qui credit & sperat præmium alterius vitæ, sufficientem habet notitiam immortalitatis animæ: & idem in simili est de reliquis, quamvis expressè quis de iis non cogitet.

Hæc de necessitate medii: certum verò insuper est dari præceptum Fidei, non negativum tantum, seu de non discredendo articulis Fidei debite propofitis, quod præceptum obligat semper, & pro semper; sed etiam positivum, seu affirmativum, idque divinum, quo nimirum certis temporibus, quædam fidei mysteria credendi gravis nobis incumbit obligatio, ut Deum esse Trinum & Unum, Filium Dei carnem de Mariâ semper Virgine suscepisse, mortuum esse & resuscitatum, item Ecclesiam Catholicam, Baptismum, Euchariſtiam & pœnitentiam. Negant tamen Theologi nonnulli eandem cum aliis esse necessitatem credendi articulum de Communionem Sanctorum, saltem ita in particulari, cum vix docti intelligant quid in illo articulo contineatur.

XII.
Quarum & qua reum creaturam Fides requiratur.

XIII.
Datur præceptum Fidei, non negativum tantum, sed affirmativum.

Quid de Communionem Sanctorum existimandum.

Quod verò detur hujusmodi præceptum Fidei, seu obligatio articulos quosdam & mysteria credendi, probatur in primis ex illo Marci ultimo, vers. 16. *Qui non crediderit condemnabitur.* Item Joannis 1. cap. 3. vers. 23. dicitur: *Hoc est mandatum ejus: ut credamus in nomine Filii ejus JESU CHRISTI.* Quâ de causâ cap. primo Epistolæ ad Romanos, vers. 5. dicit Apollolus: *Accipimus gratiam &c. ad obediendum Fidei in omnibus Gentibus.* Quando autem & quoties in vitâ præceptum hoc Fidei affirmativum obliget, non perinde certum & exploratum est apud Theologos. Obligare in primis omnes videtur quando Fidei mysteria primò alicui proponuntur. Deinde quando ad tentationem aliquam vincendam, vel ad Sacramenta suscipienda actus Fidei est necessarius. Quoties autem, non indirectè tantum, seu ex occasione, juxta jam dicta, sed ex se, & directè hoc præceptum obliget, dicitur infra.

XIV.
Probat ex sacris Literis dari præceptum Fidei affirmativum.

Quando, & quoties in vitâ hoc Fidei affirmativum præceptum obliget.

